χαγὸ τότε καὶ γιατρὸ στὸ στρατὸ Θεσσαλονίκης.

—Ἄφησέ με, σὲ παρακαλῶ, ἐλεύθερο τρεῖς μέρες νὰ συνέλθω, τοῦ εἶπα.

Ὁ Καρκαβίτσας θύμωσε.

—Δὲν ντρέπεσαι, μοῦ λέει, νὰ θέλης νὰ ξεφύγης ἀπὸ τὸ Σύνταγμα ;

—Μὰ εἶμαι ἄρρωστος, τοῦ ἀπάντησα. Δὲν θέλω νὰ ξεφύγω. Θὰ πάω ἔπειτα μονάχος μου, πὸ ἀναπαυμένος !...

—Καὶ τί ἔχεις ; μὲ ρωτάει.

—Τὸ καὶ τὸ εἶχα, ἀλλὰ μοῦ πέρασε καὶ τώρα μοῦ ξανάρθε...

—Ἔφαγες τίποτα ἐνάντιο ;

—Ἔφαγα ἕνα θηρίο !

—Τί λές ;

—Ἕνα θηρίο ἔφαγα ! εἶπα.

—Τί θηρίο ;

—Ὁ Μπῆτος ἔκαμε ἕνα θηρίο σκορδαλιά, τὸ ἔφαγα καὶ μοῦ ξανάρθε !

—Ἄϊντε νὰ χαθῆς !... Ἂν σ' ὅλους εἶμαι αὐστηρός, γιὰ σένα θάμαι ἀμείλικτος, ἀληθινὸ θηρίο...

Καὶ φεύγοντας, τὸν ἄκουσα νὰ μουρμουρίζη :

—Ἂν δὲν δώσουμε τὸ καλὸ παράδειγμα ἐμεῖς, ποιοὶ θὰ τὸ δώσουν ; Οἱ Ἑβραῖοι ;....

Τὰ ἔλεγα ὅλα αὐτὰ τὴν ἄλλη μέρα στὸ «Κριστάλ», στὸ φίλο μου τὸν Βλάχο, ἔφεδρο τότε ἀξιωματικὸ καὶ τώρα καθηγητὴ σὲ μιὰ σχολὴ τοῦ Βόλου.

—Ἔχει δίκηο ὁ Καρκαβίτσας, μοῦ ἐξήγησε. Εἶνε λίγο δύσκολος καὶ ἀρκετὰ στριμμένος, μὰ πάντα ἔχει δίκηο. Θὰ τοῦ μιλήσω κι' ἐγώ.

Μά, ποῦ ν' ἀκούση ὁ Καρκαβίτσας !...

* * *

—Θὰ φύγουμε, λοιπόν, ἀπ' τὴ Θεσσαλονίκη ;

—Θὰ φύγουμε !...

—Πᾶμε ὅμως νὰ προσκυνήσουμε πρῶτα στὸν Ἅϊ - Δημήτρη !...

Θολοὶ οἱ δρόμοι τῆς Θεσσαλονίκης πειά. Θολοὶ ὄχι ἀπὸ λάσπες, ὄχι ἀπὸ βροχή, ὄχι ἀπὸ χιονόνερο κι' δμίχλες... Ὄχι ἀπὸ βαρυσυννεφιά !... Ἀλλὰ ἀπὸ κάτι ἄλλο, πιὸ βαρὺ κι' ἀνυπόφορο : Ἀπὸ στρατὸ Βουλγαρικό !... Κάτι Βούλγαροι ψηλοί, βαρεῖς, χονδροί, γενᾶτοι, μὲ χορτασμένον ζῶον ἡμερᾶδα στὸ πρόσωπο καὶ πόδια φασκιωμένα καὶ χονδρά, ποὺ νόμιζε κανεὶς πὸς μιὰ φορὰ ποὺ πάτησαν στὴν πόλι, δὲν θὰ ξανασηκωθοῦν !...

Γεμάτη ἡ ἐκκλησία ἀπὸ κόσμο Ἑλληνικό.

Ὥμορφα, ξανθά, κορίτσια τῆς Θεσσαλονίκης, σκουπίζουν, καθαρίζουν, στολίζουν τὸν ναό, ποὺ ἦταν ἀκόμα λίγο πρὶν τζαμί !... Ἐστιάδες θεληματικές !... Ἔφεγγαν σὰν νεράϊδες, μέσα στὴ σκοτεινιὰ τῆς ἐκκλησιᾶς ! Γυναικοῦλες ἄναβαν λιβανιστήρια στὶς γωνιὲς καὶ στρατιῶτες ἀνάβανε κεριά... Μάτσο τὰ κεριά !... Ἐπίστευε ὁ κόσμος τότε. Ἐπίστευε στὸ Θεό, ἐπίστευε στὸν ἑαυτό του... Μὰ τώρα δὲν πιστεύει πουθενά... Οὔτε σὲ Θεό, οὔτε στὸν ἑαυτό του, οὔτε σ' αὐτὸν τὸν Σατανᾶ !...

—Ἀλλοίμονο ! καθὼς μοῦ ἔλεγε καὶ ὁ Μιχάλης Ἀργυρόπουλος πρὸ ἡμερῶν στὴν Ἀθήνα, ἀλλοίμονο στὸ λαὸ ποὺ ἔχασε τὴν πίστι του !...

Νάτος, ὁ Ἅγιος Δημήτριος, μωσαϊκὸ θαυμάσιο, μέσα στὴν ἐκκλησιά. Χωρὶς τὸ ἄλογό του, τὸ κόκκινο σὰν τὴ φωτιά, χωρὶς μακρὺ κοντάρι, μὲ τὸ Βυζαντινὸ ταυλίον τοῦ Πατρικίου στὸ στῆθος...

—Μωρὲ φαντάρος ἤτανε ὁ Ἅϊ - Δημήτρης, φωνάζει ἕνας ἁπλοϊκὸς στρατιώτης ἀπὸ τ' Ἄγραφα. Δὲν ἤτανε λοιπὸν τοῦ ἱππικοῦ ; Φαντάρος σὰν κι' ἐμᾶς ἦταν ;

Ναί, ὁ Ἅγιος δὲν ἔχει πλέον ὅπλα. Τὸ ἔργον του τελείωσε. Ἡ Θεσσαλονίκη δική του πάλι ἔγινε !... Καὶ νά, λιβάνια καὶ κεριὰ καὶ ἱερεῖς δοξολογοῦν στὸ ναό του, καὶ μιὰ καμπάνα, ποὺ τὴν βρίκανε καὶ τὴν κρεμάσανε ὅπως - ὅπως, σημαίνει ἀπ' ἔξω θριαμβευτικά !...

Καὶ τὰ ὥμορφα ξανθὰ κορίτσια τῆς Θεσσαλονίκης ἀνασκοιμπωμένα — τί γαλακτένια μπράτσα ! — σκουπίζουν, ξεσκονίζουν τὸ ναὸ καὶ λάμπουνε τὰ ξανθὰ κεφάλια τους, σὰν τὸ φῶς...

Ὤ, τί παλιὲς ἐποχὲς ποὺ ξύπνησαν στὴν ἀναμμένη φαντασία μας !... Τότε, ποὺ ἡ παλαιὲς ἀρχόντισσες διακόνειαν στοὺς ναούς !...

Καὶ νά, ἐμπρός μας, ὁ μακαρίτης Τραπεζούντιος, ἔφεδρος ἀξιωματικὸς καὶ αὐτός, δικηγόρος πρὶν στὴ Χαλκίδα, ἰκός, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, τοῦ παλαιοῦ δικαστικοῦ Τραπεζουντίου, δικαστικός, μοῦ φαίνεται, κι' αὐτός. Εἶνε κατασυγκινημένος. Τὰ μάτια του γεμάτα δάκρυα. Μιὰ ὠχρότης διακρίνεται στὸ πρὸ ὀλίγου νεανικὸ καὶ ζωηρὸ πρόσωπό του.

—Ἤρθα σκαστός, μᾶς εἶπε, νὰ προσκυνήσω τὸν Ἅγιο Δημήτρη, τὸν Ἐλευθερωτή, νὰ ρίξω μιὰ ματιὰ στὴ Θεσσαλονίκη καὶ νὰ φύγω !...

—Φεύγουμε σήμερα κι' ἐμεῖς, τοῦ λέμε.

—Τί εἶν' αὐτά, μᾶς φωνάζει, τί θυμάτα εἶνε αὐτά ! Ἡ Θεσσαλονίκη Ἑλληνική, ἡ Μακεδονία ἐλευθερωμένη !... Ὄνειρο !... Θαύματα Θεῶν !...

—Βουλαὶ καὶ θαύματα Ὑψίστου !....

Καὶ δείχνοντας τὸν Ἅγιο Δημήτρη, ἐψέλλισε τὸ τραπάρι :

«Μέγας εὕρομεν καὶ ἔχομεν ἐν τοῖς Ὑψίστοις !...».

Κι' ἔπειτα, δείχνοντας τὰ ὥμορφα κορίτσια, ποὺ κατακόκκινα ἀπὸ ντροπή, φωτιὰ ἀπὸ τὴν ἐργασία, σκούπιζαν, ξεσκόνιζαν καὶ στόλιζαν τὸν ἀπέραντο ναό, πρόσθεσε :

—Ὅρκο ἔκαμα μέσα στὴν ψυχή μου, σὰν μπῆκα μέσα στὸ ναό !... Ἂν ζήσω καὶ γυρίσω ἀπ' τὸν πόλεμο, νὰ πάρω μιὰ ἀπ' «αὐτές» !...

Μὰ δὲν πῆρε καμμιὰ ἀπ' «αὐτές». Ἐπῆρε ὅλη τὴ Μακεδονία, ὅπου γιὰ πάντα πειὰ ἀπόμεινε !...

* * *

Αὐτὰ μοῦ ἦρθαν σήμερα στὸ νοῦ, ποὺ εἶνε ἡ ἡμέρα κρύα — σὰν καὶ τότε — βροχερή, ὑγρή, βαρειὰ συννεφιασμένη καὶ κάτι θλίβει, θλίβει τὴν καρδιά, ἐνῶ ἡ καμπάνες τῆς ἐκκλησιᾶς μακρυά, χτυποῦν, χτυποῦν, γιὰ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τὴν ἐπέτειο, σὰν νὰ θέλουν νὰ ξυπνήσουν μέρες ὡραῖες, παλαιές, καὶ κόσμο ὡραῖο καὶ αἰσθηματικό, ποὺ πέρασε καὶ πάει....

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Ὁ Ἅγιος Δημήτριος

Κάτι Βούλγαροι, ψηλοὶ καὶ χονδροὶ

ΤΙ ΛΕΓΕΤΑΙ ΚΑΙ ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ

ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

Ἡ πορακάτω σκηνὴ συνέβη σ' ἕνα κατάστημα ποὺ πουλοῦν πουλιά.

Ἡ κ. Γλωσσάκη, ἡ ὁποία πρὸ τριῶν ἡμερῶν εἶχεν ἀγοράσει ἀπὸ τὸ κατάστημα ἕναν παπαγάλο, εἰσβάλλει ὁρμητικὴ μέσα σ' αὐτὸ καὶ ἀπευθυνομένη στὸν καταστηματάρχη, ἀρχίζει νὰ ξεφωνίζη :

—Ὥστε ἔτσι γελοῦν τὸν κόσμο, κύριε ;... Εἴσθε ἕνας ἀπατεών !... Ναί, ναί, ἕνας ἀπατεών...πρώτου μεγέθους μάλιστα ! Ἔπρεπε νὰ ντρέπεσθε, κύριε, νὰ πουλᾶτε σὲ μιὰ κυρία καθὼς πρέπει, ὅπως ἐγώ, ἕναν τιποτένιο παπαγάλο γιὰ διακόσιες δραχμές. Μοῦ εἴπατε πὼς μιλάει σὰν ἄνθρωπος, κι' ἀπὸ προχτὲς ποὺ τὸν ἀγόρασα οὔτε μιὰ λέξι δὲν ἔβγαλε ἀπ' τὸ στόμα του. Καταλαβαίνετε ; Οὔτε μιὰ λέξι ! Εἶνε μουγγός !... Κλέβετε, λοιπόν, τὸν κόσμο ἔτσι ἀδιάντροπα ;... Μὴ μοῦ μιλᾶτε, ὄχι.... Σᾶς λέω ὅτι ὁ παπαγάλος, ποὺ μοῦ πουλήσατε, οὔτε μιὰ λέξι δὲν εἶπε ἀκόμα... Ναί, ναί.... Δὲν ἔχει μὰ καὶ ξεμά, μ' ἀκοῦτε ; Οὔτε λέξι, οὔτε τσιμουδιά !...

—Μά, κυρία μου, κατώρθωσε νὰ τὴν διακόψη ἐπιτέλους ὁ δυστυχὴς καταστηματάρχης, δὲν θὰ τοῦ δώσατε καιρὸ νὰ...μιλήση !...

* * *

Ἕνας παραγγελιοδόχος μπῆκε μιὰ μέρα σ' ἕνα μπακάλικο γιὰ κάποια δουλειά του. Ἐνῶ λοιπὸν μιλοῦσε μὲ τὸν μπακάλη, μπῆκε μέσα μιὰ γρηὰ ζητιάνα καὶ ζήτησε ἐλεημοσύνη.

Ὁ μπακάλης, γιὰ ν' ἀστειευθῆ, εἶπε στὴ γρηὰ ζητιάνα, δείχνοντας τὸν καλοντυμένο παραγγελιοδόχο :

—Ἀπὸ τὸ ἀφεντικὸ ζήτησε νὰ σ' ἐλεήση...

Ὁ παραγγελιοδόχος τἄχασε. Ἀλλὰ δὲν ἄργησε νὰ δώση τὴν ἀπάντησι ποὺ ἔπρεπε. Τέντωσε τὸ χέρι του καὶ μὲ ὕφος προστατευτικὸ φώναξε στὸν μικροκαμωμένο καὶ παχουλὸ μπακάλη :

—Βρὲ μικρέ, βγάλε ἀπὸ τὸ συρτάρι καὶ δῶσε στὴ γερόντισσα ἕνα εἰκοσιπεντάρικο !...

Κόκκαλο ὁ μπακάλης.

* * *

Ἕνας Ἀράπης κάποτε ταξείδευε γιὰ πρώτη φορὰ στὴ Ρωσσία. Μιὰ μέρα λοιπὸν ποὺ περνοῦσε ἀπὸ ἕνα χωριό, χύθηκε ἀπάνω του κάποιο σκυλί, πολὺ ἀγριεμένο. Ὁ Ἀράπης ὀπισθοχώρησε κι' ἔσκυψε νὰ πάρη μιὰ πέτρα. Ἐπειδὴ ὅμως ἦταν παγωνιά, ἡ πέτρα δὲν ξεκολλοῦσε. Δοκίμασε νὰ πιάση μιὰ ἄλλη, μὰ κι' αὐτὴ ἦταν κολλημένη ἀπ' τὸν πάγο. Κι' ὁ Ἀράπης φώναξε τότε παραξενευμένος :

—Θεέ μου, τί ἀνάποδος τόπος ἐδῶπέρα ! Ἀφήνουν τὰ σκυλιὰ λυτὰ καὶ....δένουν τὶς πέτρες !...

* * *

Ἀφοῦ τοῦ κάκου προσπάθησε ἡ σύζυγος μέσα στὸν κινηματογράφο ν' ἀνοίξη ἐνδιαφέρουσα συνομιλία μὲ τὸν σύζυγό της, ἀνακάλυψε τέλος ὅτι αἰτία τῆς ἀφηρημάδας του ἦταν μιὰ ὥμορφη κυρία, ντυμένη μαῦρα, ἡ ὁποία καθόταν ἀπέναντί τους.

—Μὰ τί κυττᾶς, ἐπιτέλους, τὸν ρώτησε σὲ κάποια στιγμή, σκουντώντας τον δυνατά. Τί κυττᾶς σὰν χάχας ;

—Νά, αὐτὴ τὴν κυρία, ἀπάντησε ἀφελῶς ὁ σύζυγος.

—Ἄ ! Αὐτὴ τὴν ὥμορφη χήρα ;

—Ναί, ναί .... ξανάπε ὁ σύζυγος μ' ἐνθουσιασμό.

—Ἀχ !... πῶς θὰ ἤθελα νάμουν κι' ἐγὼ σὰν κι' αὐτή !... ἀναστέναξεν ἡ σύζυγος.

—Ὡραία, δηλαδή, ἀγάπη μου ;

—Ὄχι... Χήρα !....

* * *

Δυὸ Ἀθηναῖοι φαρσὲρ θέλησαν κάποτε νὰ παίξουν ἕνα παιγνίδι σ' ἕναν Κεφαλλονίτη μέσα σ' ἕνα ρεστωράν. Σὲ κάποια στιγμὴ δηλαδὴ ποὺ ὁ Γερόσιμος ἔτρωγε ἥσυχα, σηκώθηκε ὁ ἕνας σιγὰ - σιγὰ καὶ ζωγράφισε ἀπάνω στὸ πανωφόρι του μὲ κιμωλία ἕνα κεφάλι γοϊδάρου. Ὁ Γερόσιμος τὸν εἶδε, ἀλλὰ δὲν εἶπε τίποτε. Ὅταν ὅμως τέλειωσε τὸ φαγητό του, γύρισε πρὸς τοὺς δυὸ φαρσὲρ καὶ τοὺς ρώτησε :

—Δὲν μοῦ λέτε, τζογοῦλες μου, ποιὸς ἀπὸ σᾶς τσὴ δυὸ σκούπισε μὲ τὸ πανωφόρι μου....τὸ πρόσωπό του ;

Κι' οἱ φαρσὲρ τὸ φυσᾶνε ἀκόμα καὶ δὲν κριώνει.

* * *

Μεταξὺ φίλων :

—Τί διάβολο, κάθε Κυριακὴ θᾶναι κλειστὰ τὰ ἐστιατόρια ! Καὶ τότε ποῦ θὰ τρῶμε ;

Καὶ ὁ ἀδιόρθωτος καλαμπουριστὴς ἀπάντησε :

—Μὰ δὲν θὰ τρῶμε. Θᾶχουμε....κοιλιακὴ ἀργία !...